

WALES **AUDIT** OFFICE
SWYDDFA **ARCHWILIO** CYMRU

Adroddiad Archwilio Blynyddol 2012

Awdurdod Heddlu Dyfed-Powys

Cyhoeddwyd: Hydref 2012

Cyfeirnod y ddogfen: 547A2012

Statws yr adroddiad

Y tîm a gyflawnodd y gwaith oedd: John Herniman, Phil Pugh, Andy Bruce a Julie Owens.

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Awdurdod Heddlu Dyfed Powys fel rhan o'r gwaith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol, y Cod Ymarfer Archwilio a'r Datganiad o Gyfrifoldebau a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Nid oes unrhyw gyfrifoldeb ar Swyddfa Archwilio Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol a'i staff) na'r archwilydd penodedig, lle y bo'n gymwys, mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os gwneir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd partion perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru (a, lle y bo'n gymwys, ei archwilydd penodedig) yn drydydd parti perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn infoofficer@wao.gov.uk.

Cynnwys

Adroddiad cryno	4
Adroddiad manwl	
Defnyddiwyd adnoddau'r Awdurdod yn gywir ym mhob ffordd berthnasol a rhoddwyd cyfrif amdanynt yn briodol	6
Cafodd cyfrifon yr Awdurdod ar gyfer 2011-12 eu paratoi'n briodol ac roeddent yn gywir ym mhob ffordd berthnasol	6
Cyflawnodd yr Awdurdod ei dargedau o ran ei gyllideb refeniw ar gyfer 2011-12 ac mae'n parhau i fod mewn sefyllfa dda i ymateb i'r heriau ariannol sylweddol sydd o'i flaen	8
Mae gan yr Awdurdod amgylchedd rheolaeth fewnol effeithiol i leihau'r risg o gamdatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol	8
Roedd systemau ariannol pwysig yr Awdurdod yn cael eu rheoli a'u gweithredu'n briodol yn ôl y bwriad	9
Mae gan yr Awdurdod drefniadau corfforaethol priodol ar waith i ddefnyddio adnoddau'n effeithiol	9
Roedd gan yr Awdurdod drefniadau priodol yn 2011-12 i'w helpu i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau	9
Mae ymrwymiad i sicrhau mai gwasanaethau rheng flaen yr effeithir leiaf arnynt gan y toriadau ariannol, ac mae cynlluniau'n cael eu paratoi i wneud yr Heddlu'n gynaliadwy yn yr hirdymor	10
Mae trefniadau priodol ar waith ar gyfer y newid i Gomisinydd yr Heddlu a Throseddu	10
Atodiadau	
Casgliad ar drefniadau Awdurdod Heddlu Dyfed-Powys ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2012 ar gyfer sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau	12
Meini prawf ar gyfer asesu trefniadau'r Awdurdod yn ystod 2011-12 i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau	13
Adroddiadau a gyhoeddwyd ers fy adroddiad archwilio blynyddol diwethaf	14

Adroddiad cryno

1. Mae'r Adroddiad Archwilio Blynnyddol (yr Adroddiad) hwn i aelodau Awdurdod Heddlu Dyfed-Powys (yr Awdurdod) yn crynhoi'r casgliadau o'm harchwiliad ar gyfer 2011-12. Mae'r adroddiad yn rhoi gwybodaeth i aelodau'r Awdurdod am unrhyw faterion o bwys sy'n codi o'm harchwiliad, ynghyd â'm sylwadau ar faterion cyfredol eraill.
2. Ceir mwy o fanylion am agweddau penodol ar fy archwiliad yn yr adroddiadau ar wahân a gyflwynwyd yn ystod y flwyddyn. Trafodir yr adroddiadau hyn, a chytunir arnynt, gyda swyddogion ac fe'u cyflwynir i'r Is-bwyllgor Archwilio ac Adolygu. Mae'r adroddiadau a gyhoeddwyd i'w gweld yn [Atodiad 3](#).
3. Gwneir nifer o gyfeiriadau yn yr Adroddiad hwn at ganllawiau a dogfennaeth a gyhoeddwyd gan yr Archwilydd Cyffredinol, yn cynnwys y Cod Ymarfer Archwilio (y Cod). Mae'r Cod yn cyfeirio at y Datganiad o Gyfrifoldebau Archwilwyr a Chyrff a Archwilir sy'n crynhoi cyfrifoldebau allweddol archwilwyr. Cynhaliwyd fy archwiliad yn unol â'r egwyddorion a nodwyd yn y Datganiad hwnnw. Dylid ystyried fy sylwadau am ganlyniadau fy archwiliad yng nghyd-destun y cefndir mwy ffurfiol hwnnw.
4. Cynlluniai yr archwiliad ar sail risg ac mae fy ngwaith archwilio wedi canolbwyntio ar eich risgiau ariannol a gweithredol sylweddol sy'n berthnasol i'm cyfrifoldebau archwilio. Mae'r gwaith archwilio wedi'i strwythuro ar sail elfennau allweddol fy nghyfrifoldebau fel y'u nodir yn y Cod. Mae Amlinelliad o Archwiliad 2012 yn nodi'r ffi archwilio arfaethedig, sef £65,068 (gan gynnwys TAW), a bydd y ffi derfynol yn unol â'r ffi arfaethedig.
5. Rwyf wedi dod i'r casgliad bod adnoddau'r Awdurdod, ym mhob ffordd berthnasol, wedi'u defnyddio'n gywir a bod yr Awdurdod wedi rhoi cyfrif amdanynt yn briodol yn 2011-12:
 - cafodd cyfrifon yr Awdurdod ar gyfer 2011-12 eu paratoi'n briodol ac roeddent yn gywir ym mhob ffordd berthnasol;
 - cyflawnodd yr Awdurdod ei dargedau o ran ei gyllideb refeniw ar gyfer 2011-12 ac mae'n parhau i fod mewn sefyllfa dda i ymateb i'r heriau ariannol sylweddol sydd o'i flaen;
 - roedd gan yr Awdurdod amgylchedd rheolaeth fewnol effeithiol i leihau'r risg o gamdatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol;
 - roedd systemau ariannol pwysig yr Awdurdod yn cael eu rheoli a'u gweithredu'n briodol, yn ôl y bwriad.
6. Mae gan yr Awdurdod drefniadau corfforaethol priodol ar waith i ddefnyddio adnoddau'n effeithiol:
 - roedd gan yr Awdurdod drefniadau priodol yn 2011-12 i'w helpu i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau;
 - mae ymrwymiad i sicrhau mai gwasanaethau rheng flaen yr effeithir leiaf arnynt gan y toriadau ariannol, a bod cynlluniau'n cael eu paratoi i wneud yr Heddlu'n gynaliadwy yn yr hirdymor;
 - mae trefniadau priodol ar waith ar gyfer y newid i Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu.
7. Cytunwyd ar yr Adroddiad hwn gyda swyddogion yr Awdurdod.

-
8. Fy nod yw cynnal archwiliad o safon uchel sy'n gwneud cyfraniad cadarnhaol ac ymarferol ac sy'n ategu agenda'r Awdurdod ei hun. Rwyf yn cydnabod pa mor werthfawr yw eich cydweithrediad a'ch cymorth er mwyn cyrraedd y nod hwn a hoffwn ddiolch i chi am y cymorth a'r cydweithrediad a roddwyd yn ystod yr archwiliad.

John Herniman
Dros ac ar ran yr Archwilydd Penodedig

Dyddiad: 23 Hydref 2012

Adroddiad manwl

Defnyddiwyd adnoddau'r Awdurdod yn gywir ym mhob ffordd berthnasol a rhoddwyd cyfrif amdanynt yn briodol

9. Y datganiadau ariannol yw'r ffordd hanfodol i'r Awdurdod roi cyfrif am y modd y mae'n gwarchod yr adnoddau sydd ar gael iddo a'i berfformiad ariannol wrth ddefnyddio'r adnoddau hynny.
10. Fel archwilydd allanol yr Awdurdod, mae'n ofynnol i mi archwilio'r datganiadau ariannol a chyflwyno adroddiad archwilydd sy'n cynnwys barn ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar ddiwedd y flwyddyn.

Cafodd cyfrifon yr Awdurdod ar gyfer 20-11 eu paratoi'n briodol ac roeddent yn gywir ym mhob ffordd berthnasol

11. Cafodd datganiadau ariannol drafft yr Awdurdod eu paratoi a'u cymeradwyo ganddo cyn 30 Medi 2012, yn unol â gofynion Rheoliad Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2010.
12. Mae awdurdodau'r Heddlu yng Nghymru yn paratoi eu datganiadau cyfrifyddu yn unol â gofynion Cod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig. Mae'r Cod hwn yn seiliedig ar Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol.
13. Mae'n ofynnol i mi o dan Safonau Archwilio Rhyngwladol (ISA) 260 gyflwyno adroddiad ar faterion sy'n codi o'm gwaith i'r 'rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu' (yr Awdurdod) cyn i mi roi fy marn archwilio ar y cyfrifon.
14. Cyflwynais adroddiad ar y materion hyn i gyfarfod yr Is-bwyllgor Archwilio ac Adolygu a hefyd i gyfarfodydd yr Awdurdod llawn ar 24 Medi 2012. Nodir y materion allweddol yn [Arddangosyn 1](#).

Arddangosyn 1: Materion a nodwyd yn yr Adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol

Gofyniad adrodd	Ymateb yr Archwilydd
Safbwyntiau ynglŷn â'r agweddau ansoddol ar arferion cyfrifyddu ac adroddiadau ariannol yr endid.	Nid oedd gennym bryderon ynglŷn â'r agweddau ansoddol ar eich arferion cyfrifyddu ac adrodd ariannol.
Addasiadau disgwylidig i adroddiad yr archwilydd.	Nid oedd angen gwneud unrhyw addasiadau i adroddiad yr archwilydd.
Camdatganiadau nas addaswyd.	Ni chafwyd unrhyw gamdatganiadau nas cywirwyd.

Gofyniad adrodd	Ymateb yr Archwilwyr
Gwendidau perthnasol yn y systemau cyfrifyddu a rheolaeth fewnol a nodwyd yn ystod yr archwiliad.	Ni nodwyd unrhyw wendidau perthnasol mewn rheolaethau mewnol.
Materion y mae'n ofynnol iddynt, o dan safonau archwilio eraill, gael eu cyfleu i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu.	Ni chododd unrhyw faterion.
Unrhyw faterion perthnasol eraill sy'n ymwneud â'r archwiliad.	<p>Gwnaethom gyflwyno adroddiad ar ddau fater arall i'r Awdurdod:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nodwyd gennym yn ystod blynyddoedd blaenorol na chytunwyd ar y ffordd y caiff cyfran yr Awdurdod o incwm, asedau gwariant a rhwymedigaethau Awdurdodau Heddlu Cymru ei dyrannu. Yn lle hynny gwnaeth pob awdurdod heddlu gynnwys y trafodion gwirioneddol a'r datgeliadau manwl sy'n gysylltiedig ag Awdurdodau Heddlu Cymru yn ei ddatganiadau ariannol ar gyfer 2010-11. Nid yw'r sefyllfa wedi newid ar gyfer 2011-12 ac felly nid oedd effaith berthnasol ar y datganiadau ariannol. Gwnaeth yr Awdurdod gynnwys darpariaeth newydd yn y datganiadau ariannol, sef £0.6 miliwn, mewn perthynas â hawliadau a arferai gael eu rheoli gan Municipal Insurance Limited. Roedd hawliadau wedi'u cydnabod cyn hynny fel rhwymedigaeth wrth gefn ond yn dilyn dyfarniad diweddar gan y Goruchaf Lys a chynghor arbenigol wedi'i ddiweddarau, gwnaed darpariaeth ar gyfer y rhwymedigaeth a allai ddeillio o'r cynllun os caiff ei sbarduno. Mae hon yn safbwynt rhesymol y mae angen ei adolygu'n barhaus wrth i'r sefyllfa ddatblygu yn ystod y misoedd i ddod.

- Ar 26 Medi 2012, rhoddais fy marn ar gyfrifon yr Awdurdod. Deuthum i'r casgliad fod y cyfrifon yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2012 ac o'i incwm a'i wariant, ei enillion a'i golledion a'i lifau arian parod am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.
- Rydym hefyd wedi cwblhau'r archwiliad o ffurflen Cyfrifon y Llywodraeth Gyfan a gwnaethom gyflwyno'r ffurflen wedi'i harchwilio wedyn i dîm archwilio canolog Swyddfa Archwilio Cymru ar 28 Medi 2012 yn unol â'r terfyn amser gofynnol. Roedd y ffurflen wedi'i llunio'n briodol ac nid oedd unrhyw faterion o bwys i gyflwyno adroddiad arnynt.

Cyflawnodd yr Awdurdod ei dargedau o ran ei gyllideb refeniw ar gyfer 2011-12 ac mae'n parhau i fod mewn sefyllfa dda i ymateb i'r heriau ariannol sylweddol sydd o'i flaen

17. Mae gan yr Awdurdod hanes da o weithredu o fewn ei gyllideb refeniw a pharhaodd hyn yn 2011-12. Yn erbyn gofynion y gyllideb refeniw ar gyfer y flwyddyn, sef £97.337 miliwn, cofnododd yr Awdurdod danwariant o £4.040 miliwn. Trosglwyddwyd y swm hwn i gronfeydd wrth gefn i'w ddefnyddio ar gyfer gwariant cyfredol yn y flwyddyn gyfredol. Cynyddodd balans y gronfa gyffredinol wrth gefn £1.7 miliwn i £4.5 miliwn sy'n unol â'r targed, sef 4.6 y cant o'r gyllideb refeniw net fel y nodwyd yng Nghynllun Ariannol Tymor Canolig yr Awdurdod.
18. Mae'r Awdurdod yn parhau i gael adroddiadau rheolaidd gan y Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau ar wariant a'r sefyllfa o'i chymharu â'r gyllideb. Fel rhan o'i strategaeth ariannol, lluniwyd cynlluniau lleihau costau gyda'r nod o leihau gwariant £13.483 miliwn erbyn 2015-16, gyda £5.872 miliwn yn cael ei nodi yn 2010-11 a 2011-12. Mae hyn yn helpu i atgyfnerthu sefyllfa'r Awdurdod, a'i gyrff olynol, i ymateb i heriau ariannol a heriau gweithredol ac anweithredol yn y dyfodol sy'n deillio o'r adolygiad cynhwysfawr o wariant ym mis Hydref 2010.

Mae gan yr Awdurdod amgylchedd rheolaeth fewnol effeithiol i leihau'r risg o gamdatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol

19. Mae gan yr Awdurdod amgylchedd rheolaeth fewnol effeithiol sy'n lleihau'r risg o gamdatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol. Daeth y gwasanaeth Archwilio Mewnol i'r casgliad, yn ei adroddiad blynyddol, ar sail y gwaith a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn, fod gan Awdurdod Heddlu Dyfed-Powys 'system rheolaeth fewnol gadarn, ar y cyfan'. Yn gyffredinol, rhoddodd hyn lefel resymol o sicrwydd, a chafodd y rhan fwyaf o'r systemau a archwiliwyd sgôr sicrwydd rhesymol.
20. Yn benodol, deuthum i'r casgliadau canlynol:
 - fel mewn blynyddoedd blaenorol, mae'r gwasanaeth archwilio mewnol wedi cyrraedd y safonau proffesiynol gofynnol ac felly roedd yn bosibl i ni ddibynnu ar ei waith, yn ôl y bwriad;
 - cafwyd bod y trefniadau ar waith ar gyfer sicrhau mai dim ond lle bo darpariaeth benodol iddo ymgymryd â thrafodion y gwnaeth yr Awdurdod hynny a'u bod wedi parhau i weithredu'n effeithiol;
 - roedd y trefniadau ar gyfer atal a chanfod achosion perthnasol o dwyll a llygredd yn gweithredu'n effeithiol.

Roedd systemau ariannol pwysig yr Awdurdod yn cael eu rheoli a'u gweithredu'n briodol yn ôl y bwriad

- 21.** Roedd fy adolygiad o systemau ariannol yr Awdurdod yn cynnwys dogfennu'r systemau ariannol pwysig a, lle y bo'n briodol, gwnaethom geisio sicrwydd bod rheolaethau allweddol y systemau pwysig hyn yn gweithredu'n effeithiol, naill ai drwy gynnal profion penodol ar eu gweithrediad neu drwy ddibynnu ar waith y gwasanaeth Archwilio Mewnol.
- 22.** Deuthum i'r casgliad y gellir dibynnu ar systemau ariannol pwysig yr Awdurdod i gynhyrchu canlyniadau sy'n gywir mewn ffyrdd perthnasol. Ceir rhai mân feysydd ar gyfer gwella, a drafodwyd gyda'r rheolwyr. Rhoddir gwybod am bob argymhelliad a wneir gan y gwasanaeth Archwilio Mewnol ac Allanol i'r Is-bwyllgor Archwilio ac Adolygu, sy'n monitro'r modd y cânt eu gweithredu gan reolwyr. Nid oes materion penodol y mae angen i mi dynnu sylw'r aelodau atynt.

Mae gan yr Awdurdod drefniadau corfforaethol priodol ar waith i ddefnyddio adnoddau'n effeithiol

Roedd gan yr Awdurdod drefniadau priodol yn 2011-12 i'w helpu i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau

- 23.** Wrth archwilio cyfrifon yr Awdurdod bob blwyddyn, mae'n ofynnol i mi o dan Adran 17(2)(d) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 fodloni fy hun ei fod wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau. Adlewyrchir y gofyniad hwn hefyd yn y Cod. Nodir fy nghasgliad ffurfiol ar drefniadau Gwerth am Arian yr Awdurdod ar gyfer 2011-12 yn **Atodiad 1**.
- 24.** Yn ogystal â'r archwiliad o'r cyfrifon blynyddol, mae ffynonellau pwysig eraill o sicrwydd wedi deillio o waith perfformiad ac arolygu Arolygiaeth Cwnstablaieth Ei Mawrhydi (HMIC) a'r gwasanaeth Archwilio Mewnol.
- 25.** Yr Awdurdod oedd yn gyfrifol am roi trefniadau priodol ar waith i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran defnydd yr Awdurdod o adnoddau. At ddibenion fy ngwaith, rwyf wedi gwerthuso systemau'r Awdurdod yn erbyn nifer o gwestiynau. Nodir y dull gweithredu hwn yn fanwl yn **Atodiad 2**. Ar gyfer pob cwestiwn, rwyf yn ystyried a oes bylchau yn y trefniadau y disgwylir iddynt fod ar waith ac arwyddocâd y bylchau hynny.
- 26.** Nid oedd unrhyw faterion yn codi o'm gwaith yn y maes hwn ar gyfer 2011-12 yr hoffwn dynnu eich sylw atynt.

Mae ymrwymiad i sicrhau mai gwasanaethau rheng flaen yr effeithir leiaf arnynt gan y toriadau ariannol, a bod cynlluniau'n cael eu paratoi i wneud yr Heddlu'n gynaliadwy yn yr hirdymor

27. Roedd ein rhaglen waith wedi'i halinio gydag Arolygiaeth Cwnstabiliaeth Ei Mawrhydi yn cynnwys adolygu ar y cyd a yw rhaglenni arbedion yr Heddlu a'r Awdurdod yn cyflawni newidiadau cadarnhaol y gellir eu mesur tuag at wasanaeth heddlu cynaliadwy. Ein casgliad cyffredinol oedd bod ymrwymiad i sicrhau mai gwasanaethau rheng flaen yr effeithir leiaf arnynt gan y toriadau ariannol, a bod cynlluniau'n cael eu paratoi i wneud yr Heddlu'n gynaliadwy yn yr hirdymor. Rwyf wedi dod i'r casgliad hwn oherwydd:
- mae rhaglen rheoli newid ar waith i sicrhau y gall yr Heddlu wneud arbedion effeithlonrwydd;
 - cymerir camau i drefnu'r gweithlu'n fwy effeithiol a sicrhau y cynhelir canran y swyddogion rheng flaen;
 - gwneir arbedion effeithlonrwydd eisoes drwy gydweithio, ond mae cyfleoedd pellach ar gyfer cydweithio ac arbedion yn cael eu datblygu o hyd;
 - mae adolygiadau a gynhaliwyd gan Arolygiaeth Cwnstabiliaeth Ei Mawrhydi yn ategu fy nghasgliadau am drefniadau i sicrhau gwasanaeth heddlu effeithlon ac effeithiol¹.

Mae trefniadau priodol ar waith ar gyfer y newid i Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu

28. Bydd Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu a etholwyd yn uniongyrchol yn disodli'r Awdurdod ym mis Tachwedd 2012 ac mae'n bwysig bod y gwaith cynllunio a'r trefniadau ar gyfer newid yn effeithiol. Bydd ein gwaith eleni yn cynnwys monitro'r cynnydd a wnaed a chredaf fod trefniadau priodol ar waith ar gyfer y newid. Rwyf wedi dod i'r casgliad hwn oherwydd:
- mae rhaglen rheoli trawsnewid ar waith i newid i Gomisiynwyr yr Heddlu a Throseddu ac mae'n nodi materion a risgiau sy'n datblygu;
 - ceir gweithgarwch ymgysylltu priodol â'r cyhoedd, rhanddeiliaid, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a Llywodraeth Cymru er mwyn sicrhau yr ystyrir y materion plismona sy'n effeithio ar Gymru;
 - sefydlwyd fframwaith safonol gydag awdurdodau heddlu eraill Cymru ar gyfer y newid i Gomisiynwyr yr Heddlu a Throseddu;
 - mae swyddogion yr heddlu, aelodau a staff yr heddlu yn ymateb yn adeiladol ac yn gyfrifol i'r broses newid;

¹ Arolygiaeth Cwnstabiliaeth Ei Mawrhydi, *Policing in austerity: one year on*, Gorffennaf 2012

-
- mae adolygiad a gynhaliwyd gan Arolygiaeth Cwnstabiliaeth Ei Mawrhydi yn ategu fy nghasgliadau am y trefniadau ar gyfer newid i Gomisiynwyr yr Heddlu a Throsedd².
- 29.** Mae'r Awdurdod yn datblygu nifer o brotocolau drafft ar gyfer y ffordd y gall Comisiynydd yr Heddlu a'r Panel Trosedd weithredu o ddydd i ddydd, er nad yw'r trefniadau wedi'u cwblhau eto. Fodd bynnag, o dan y fath gylch gwaith diwygiedig, cydnabyddaf fod yr Awdurdod, yr Heddlu a Chomisiynydd yr Heddlu a Throsedd yn wynebu cyfnod heriol iawn a byddaf yn parhau i fonitro cynnydd a gwaith gydag Arolygiaeth Cwnstabiliaeth Ei Mawrhydi ar gyfer gwaith archwilio perfformiad yn 2012-13. Mantais dull gweithredu cydgysylltiedig rhwng Swyddfa Archwilio Cymru ac Arolygiaeth Cwnstabiliaeth Ei Mawrhydi yw ei fod yn sicrhau bod y rhaglenni gwaith yn osgoi dyblygu ac yn hyrwyddo rhannu rhwng ein priod sefydliadau. Mae ein dull gweithredu hefyd yn helpu i lywio ein rhaglenni gwaith a sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei rhannu'n brydlon a bod risgiau a phryderon allweddol yn cael eu hystyried.

² Arolygiaeth Cwnstabiliaeth Ei Mawrhydi Preparing for Police and Crime Commissioners Gorffennaf 2012

Atodiad 1

Casgliad ar drefniadau Awdurdod Heddlu Dyfed-Powys ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2012 ar gyfer sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau

Cyfrifoldebau'r Swyddog Atebol

Mae'r Swyddog Atebol yn gyfrifol am roi trefniadau priodol ar waith i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran defnydd yr Awdurdod o adnoddau, ac i sicrhau stiwardiaeth a llywodraethu priodol. Mae'r Swyddog Atebol hefyd yn gyfrifol am adolygu digonolrwydd ac effeithiolrwydd y trefniadau hyn yn rheolaidd.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd

Mae gennyf gyfrifoldeb o dan Adran 17(2) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus Cymru 2004 i ddod i'r casgliad, o'm harchwiliad o gyfrifon blynyddol yr Awdurdod, p'un a wyf yn fodlon o ran bodolaeth y trefniadau a oedd ganddo ar waith yn ystod y flwyddyn i'w helpu i gyflawni ei gyfrifoldeb i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau yn briodol. At ddibenion fy ngwaith yn y maes hwn, rwyf wedi asesu 'trefniadau priodol' yn bennaf fel trefniadau rheoli perfformiad corfforaethol a rheoli ariannol sefydliad, y diffinnir elfennau pwysig ohonynt ym Mharagraff 48 o'r Cod.

Cyflwynaf adroddiad os oes materion o bwys wedi dod i'm sylw sy'n fy atal rhag dod i'r casgliad bod yr Awdurdod wedi gwneud trefniadau priodol o'r fath.

Casgliad

Mae'r casgliad canlynol yn seiliedig ar waith a wnaed fel rhan o'm harchwiliad o gyfrifon 2011-12 i gadarnhau, ym mhob ffordd berthnasol, pa drefniadau a oedd ar waith gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn i'w helpu i gyflawni ei gyfrifoldeb i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau, ac yn gyfyngedig i'r gwaith hwnnw.

Wrth ymgymryd â'm gwaith, nid wyf wedi ystyried a yw'r trefniadau sydd ar waith yn cynrychioli'r holl drefniadau a allai fod ar waith. Nid yw'n ofynnol ychwaith i mi ystyried, ac nid wyf wedi ystyried, effeithiolrwydd y trefniadau sydd ar waith ar gyfer sicrhau gwerth am arian yn ystod y flwyddyn a adolygir.

Ar sail Datganiad Llywodraethu Blynyddol yr Awdurdod ac o ganlyniad i'r gwaith a gyflawnwyd, fel y disgrifiwyd uchod fel rhan o'm harchwiliad o gyfrifon 2011-12, a'r holl wybodaeth arall yr ystyriais ei bod yn berthnasol, rwy'n fodlon o ran bodolaeth y trefniadau a oedd ar waith gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn i'w helpu i gyflawni ei gyfrifoldeb i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau yn briodol. Yn seiliedig ar y gwaith a gynhaliwyd, ac yn gyfyngedig iddo, rwyf wedi codi materion amrywiol, ac wedi gwneud argymhellion i wella trefniadau'r Awdurdod. Trafodir ac esbonnir y materion hyn ymhellach yn fy Adroddiad Archwilio Blynyddol i'r Awdurdod.

Anthony Barrett
Archwilydd Penodedig
Hydref 2012

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Atodiad 2

Meini prawf ar gyfer asesu trefniadau'r Awdurdod yn ystod 2011-12 i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau

Trefniadau rheoli perfformiad corfforaethol a rheoli ariannol	Cwestiynau ar drefniadau
Pennu amcanion, penderfynu ar bolisiâu a gwneud penderfyniadau	A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith ar gyfer pennu, adolygu a gweithredu ei amcanion strategol a gweithredol?
Diwallu anghenion defnyddwyr, rhanddeiliaid a'r boblogaeth leol	A yw'r Awdurdod wedi sefydlu modd o gyfathrebu â'r boblogaeth leol, defnyddwyr y gwasanaeth a rhanddeiliaid eraill yn cynnwys partneriaid, ac a oes trefniadau monitro i sicrhau bod negeseuon allweddol ynglŷn â gwasanaethau yn cael eu hystyried?
Monitro ac adolygu perfformiad	A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith i fonitro perfformiad a chraffu arno, er mwyn nodi amrywiannau posibl yn erbyn amcanion, safonau a thargedau strategol, i weithredu lle y bo angen, a chyflwyno adroddiad i'r Awdurdod?
Cydymffurfiaeth â pholisiâu sefydledig	A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith i gynnal system rheolaeth fewnol gadarn, yn cynnwys trefniadau ar gyfer sicrhau cydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau, a pholisiâu a gweithdrefnau mewnol?
Risgiau gweithredol ac ariannol	A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith i reoli ei risgiau busnes o bwys?
Rheoli adnoddau ariannol ac adnoddau eraill	A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith i werthuso a gwella'r gwerth am arian y mae'n ei gyflawni yn ei ddefnydd o adnoddau? A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith i sicrhau bod ei wariant yn cyfateb i'r adnoddau sydd ar gael? A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith i reoli a monitro perfformiad yn erbyn cyllidebau, gan gymryd camau adferol lle bo'n briodol, a chyflwyno adroddiad ar y canlyniadau i uwch reolwyr a'r Awdurdod?
Safonau ymddygiad priodol ac ati	A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith ar gyfer monitro perfformiad a chraffu arno, i nodi amrywiannau posibl yn erbyn amcanion, safonau a thargedau strategol ar gyfer gweithredu a, lle y bo angen, gyflwyno adroddiad i aelodau? A yw'r Awdurdod wedi rhoi trefniadau ar waith gyda'r nod o hyrwyddo a sicrhau gonestrwydd a phriodoldeb wrth gynnal ei fusnes?

Atodiad 3

Adroddiadau a gyhoeddwyd ers fy adroddiad archwilio blynyddol diwethaf

Adroddiad	Dyddiad
Amlinelliad o Archwiliad 2012	Chwefror 2012
Darparu gwasanaeth heddlu ar ei newydd wedd	Chwefror 2012
Adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol	Medi 2012
Adroddiad Archwilio Blynyddol	Hydref 2012

WALES **AUDIT** OFFICE

SWYDDFA **ARCHWILIO** CYMRU

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Textphone: 029 2032 0660

E-mail: info@wao.gov.uk

Website: www.wao.gov.uk

Swyddfa Archwilio Cymru

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: info@wao.gov.uk

Gwefan: www.wao.gov.uk